

Veronika Honkasalo vas ym.

Lakialoite laiksi eräiltä miehityiltä alueilta peräisin olevien tuotteiden maahantuonnin kiellosta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään lakia eräiltä miehityiltä alueilta peräisin olevien tuotteiden maahantuonnin kiellosta. Laissa säädettäisiin ihmisoikeusloukkauksia ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksia suoraan tai välillisesti edistävän yritystoiminnan tukemisen estämiseksi kiellosta tuoda maahan tuotteita, jotka ovat peräisin alueilta, joiden miehityksen yhteydessä rikotaan vakavasti kansainvälistä humanitaarista oikeutta tai ihmisoikeussopimuksia. Laissa ei lueteltaisi määritelmän täyttäviä alueita, vaan niistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella lakiin sisältyvien edellytysten mukaisesti.

PERUSTELUT

Taustaa

Suomen ulkopoliittikan keskiössä on pitkäaikaisesti ollut ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian ja tasa-arvon puolustaminen sekä kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ja vahvistaminen. Nämä perustavanlaatuiset lähtökohdat tunnustetaan myös pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa.

Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan (SopS 1/1956) mukaan Yhdistyneiden kansakuntien päämäärät tähtäävät kansojen yhtäläisten oikeuksien ja kansojen itsemääräämisoikeuden periaatteen kunnioittamiseen. Humanitaarista oikeutta eli sodan oikeussääntöjä sääntelevien 12.8.1949 solmittujen Geneven sopimusten neljäs sopimus siviilihenkilöiden suojelemisesta sodan aikana (SopS 8/1955) sääntelee miehitetyn alueen väestön oikeuksia. Sopimuksen suojelemia ovat henkilöt, jotka ovat sellaisen selkkauksen osapuolen tai valtaajan vallinnassa, jonka kansalaisia he eivät ole. Sopimus sisältää muun ohella sen 49 artiklan 6 kohdassa säännöksen, jonka mukaan valtaajavalta ei saa siirtää valtaamalleen alueelle osaa omasta siviiliväestöstään. Yhdistyneiden kansakuntien kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 8/1976) 1 artiklan mukaan kaikilla kansoilla on itsemääräämisoikeus. Artiklan mukaan kaikkien yleissopimuksen sopimusvaltioiden tulee edistää itsemääräämisoikeuden toteuttamista ja kunnioittaa tätä oikeutta Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan määräysten mukaisesti.

Lakialoite LA 24/2024 vp

Maailmalla on jatkuvasti käynnissä useita konflikteja, osa jopa vuosikymmenien mittaisiksi pitkittyneitä, joissa jokin valtio miehittää toisen valtion alueeseen kuuluvaa tai alueen väestön itsemääräämisoikeutta loukaten aluetta, johon nähden kansainvälinen yhteisö ei ole tunnustanut valtion suvereniteettia. Rärkeimmillään miehityillä alueilla voi olla kyse miehittäjävaltion miehitylle alueelle vastoin kansainvälistä oikeutta, kansainvälisen yhteisön hyväksyntää ja alueen väestön itsemääräämisoikeutta perustamista laittomista siirtokunnista, joiden tieltä alueen asukkaiden koteja puretaan ja väestöä häädetään tai pakkosiirretään. Miehitetyn alueen väestöön voi kohdistua myös muita, moninaisia ihmisoikeusloukkauksia, eikä miehittävä valtio tyypillisesti tunnusta alueen alkuperäiselle väestölle vastaavia perusoikeuksia kuin kansalaisilleen. Tällaisilla alueilla yritystoiminnan kielteiset ihmisoikeusvaikutukset korostuvat tavalla, jossa yritykset ovat suoraan tai välillisesti tukemassa alueen väestön sortoa ja miehitystä, jonka yhteydessä rikotaan järjestelmällisesti kansainvälistä oikeutta.

Kuten Kansainvälinen tuomioistuin on todennut, valtioilla on velvollisuus olla tunnustamatta lailliseksi kansainvälisen oikeuden mukaan laitonta tilannetta, kuten alueliitosta tai väestön siirtoa miehitylle alueelle (ICJ 2004, s. 136, 159 kohta). Sitouduttuaan humanitaarista oikeutta koskeviin Geneven sopimuksiin, Yhdistyneiden kansakuntien päämääriin ja periaatteisiin sekä keskeisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, valtioilla on näiden kunnioittamiseksi velvollisuus estää kansainvälistä oikeutta rikkovien miehittäjävaltioiden taloutta tukevia yrityksiä aiheuttamasta tai pahentamasta ihmisoikeusloukkauksia miehityillä alueilla.

Tavoitteet

Lain tavoitteena on hallitusohjelman ja Suomen kansainvälisten sitoumusten mukaisesti edistää kansainvälisen oikeuden ja Yhdistyneiden kansakuntien ydinarvojen, mukaan lukien kansojen itsemääräämisoikeuden periaatteen kunnioitusta. Lailla pyritään estämään ihmisoikeusloukkauksia ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksia suoraan tai välillisesti edistävän yritystoiminnan tukemista ja vaikuttamaan konfliktien ratkaisemiseksi kansainvälistä oikeutta ja kansojen itsemääräämisoikeutta kunnioittavalla tavalla. Selkeät, lakiin perustuvat maahantuontikiellot myös auttavat yrityksiä ja kuluttajia toimimaan vastuullisesti.

Keskeiset ehdotukset

Laissa kiellettäisiin maahantuonti sellaiselta alueelta, joka on vallattu siviilihenkilöiden suojelemisesta sodan aikana 12.8.1949 solmitun neljännen Geneven sopimuksen tarkoittamalla tavalla, jolla miehittävän valtion suvereniteettia ei ole tunnustettu ja jolle miehittävä valtio on mainitun sopimuksen 49 artiklan vastaisesti siirtänyt siviiliväestöään tai jossa miehittävä valtio muulla tavoin syyllistyy tai on syyllistynyt vakaviin mainitun sopimuksen tai ihmisoikeussopimusten loukkauksiin. Laissa ei lueteltaisi määritelmän täyttäviä alueita, vaan niistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella lakiin sisältyvien edellytysten mukaisesti.

Maahantuontikiellon valvonta kuuluisi tullin säännönmukaisiin toimivaltuuksiin ja maahantuontikiellon rikkomisesta rangaistaisiin rikoslain salakuljetusta, lievää salakuljetusta, laittomaan tuontitavaraan ryhtymistä ja lievää laittomaan tuontitavaraan ryhtymistä koskevien säännösten mukaan.

Lakialoite LA 24/2024 vp

Säännökohtaiset perustelut

1 § Lain tarkoitus. Pykälässä mainittaisiin lain tarkoituksena Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjassa tunnustetun kansojen itsemääräämisoikeuden periaatteen kunnioittaminen, siviilihenkilöiden oikeuksia koskevan neljännen Geneven sopimuksen kunnioittaminen sekä ihmisoikeusloukkauksia ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksia edistävän yritystoiminnan tukemisen estäminen. Näissä tarkoituksissa laissa säädettäisiin kiellosta tuoda maahan tuotteita, jotka ovat peräisin kansainvälisen oikeuden mukaan miehittävän valtion alueeseen kuulumattomilta miehitysilta alueilta, joiden miehityksen yhteydessä rikotaan mainittua sopimusta tai loukataan laajamittaisesti kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa suojattuja oikeuksia.

Yhdistyneiden kansakuntien kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen 1 artiklan mukaan kaikilla kansoilla on itsemääräämisoikeus. Artiklan mukaan kaikkien yleissopimuksen sopimusvaltioiden tulee edistää itsemääräämisoikeuden toteuttamista ja kunnioittaa tätä oikeutta Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan määräysten mukaisesti.

Sitouduttuaan humanitaarista oikeutta koskeviin Geneven sopimuksiin, Yhdistyneiden kansakuntien päämääriin ja periaatteisiin sekä keskeisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, valtioilla on näiden kunnioittamiseksi velvollisuus estää kansainvälistä oikeutta rikkovien miehittäjävaltioiden taloutta tukevia yrityksiä aiheuttamasta tai pahentamasta ihmisoikeuksien loukkauksia miehitysilta alueilta.

2 § Soveltamisala. Lakia sovellettaisiin maahantuontiin sellaiselta alueelta, joka on vallattu neljännen Geneven sopimuksen tarkoittamalla tavalla ja jolla miehittävän valtion suvereniteettia ei ole tunnustettu. Lisäksi soveltamisala olisi sidottu sopimuksessa kiellettyyn siviiliväestön siirtoon miehitysilta alueelle tai muuhun vakavaan kyseisen sopimuksen rikkomiseen tai ihmisoikeusloukkauksiin miehityksen yhteydessä.

Lain soveltamisalaan lukeutuvana tilanteena tulisi kyseeseen esimerkiksi Israelin valtion harjoittama miehitys ja kansainvälisen oikeuden näkökulmasta laittomien siirtokuntien perustaminen palestiinalaisalueille. Euroopan komissio on marraskuussa 2015 julkaisemassaan Israelin miehittämiltä alueilta peräisin olevien tuotteiden alkuperämerkintöjä koskevassa tulkintaohjeessa (EU-VL 2015, C 375, s. 4) todennut, että "kansainvälisen oikeuden mukaisesti Euroopan unioni ei tunnusta Israelin suvereniteettia Israelin kesäkuusta 1967 miehittämillä alueilta eli Golanin kukkuloilla, Gazan alueella ja Länsirannalla, mukaan lukien Itä-Jerusalem, eikä katso niiden olevan osa Israelin aluetta".

Euroopan unionin tuomioistuin on 12.11.2019 antamassaan elintarvikkeiden alkuperämerkintöjä koskevassa tuomiossaan asiassa C 363/18 todennut, että Israelin valtion miehittämältä alueelta peräisin olevissa elintarvikkeissa on selkeästi ilmaistava niiden alkuperä eli luonne siirtokuntatuotteina. Elintarvikkeissa on mainittava paitsi kyseinen alue, myös, jos nämä elintarvikkeet tulevat yhdeltä paikkakunnalta tai paikkakuntien kokonaisuudelta, joka muodostaa Israelin siirtokunnan kyseisen alueen sisällä, tämä lähtöpaikka.

Unionin tuomioistuin korosti ratkaisussaan, että "tietyille Israelin valtion miehittämille alueille sijoittautuneille siirtokunnille on luonteenomaista se, että niissä konkretisoituu tämän valtion

Lakialoite LA 24/2024 vp

oman alueensa ulkopuolella toteuttama väestönsiirtopoliittikka, jolla rikotaan yleisen kansainvälisen humanitaarisen oikeuden sääntöjä, sellaisina kuin ne ovat kodifioituina siviilihenkilöiden suojelemisesta sodan aikana Genevessä 12.8.1949 tehdyn yleissopimuksen (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, osa 75, nro 973, s. 287) 49 artiklan kuudennessa kappaleessa".

Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjalla perustettu Haagissa toimiva, kansainvälistä oikeutta valvova Kansainvälinen tuomioistuin on palestiinalaisalueille rakennetun aidan oikeudellisista vaikutuksista 9.7.2004 antamassaan neuvoo-antavassa lausunnossa vahvistanut, että Israel on perustaessaan siirtokuntia miehityille palestiinalaisalueille loukannut Geneven neljännen sopimuksen mainittua säännöstä (ICJ 2004, s. 136, 120 kohta). Myös yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvosto on toistuvasti tuominnut sanotun politiikan, samoin kuin Euroopan unioni.

Mainitussa elintarvikkeissa edellytetyt alkuperämerkintöjä koskevassa asiassa Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio käsitteli ennen kaikkea elintarvikkeita, jotka ovat peräisin Israelin vuodesta 1967 miehittämiltä alueilta Länsirannalta, Itä-Jerusalem mukaan lukien, ja Golanin kukkuloilta. Kuten tuomioistuin toteaa: "Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden sääntöjen mukaan nämä alueet kuuluvat Israelin valtion rajoitettuun lainkäyttövaltaan, koska se on miehitysvahta, mutta niillä kullakin on oma ja kyseisestä valtiosta erillinen kansainvälinen asema. Länsiranta on alue, jonka kansalla eli Palestiinan kansalla on itsemääräämisoikeus, kuten kansainvälinen tuomioistuin on muistuttanut miehityille palestiinalaisalueelle rakennetun aidan oikeudellisista vaikutuksista 9.7.2004 antamassaan neuvoo-antavassa lausunnossa (ICJ 2004, s. 136, 118 ja 149 kohta). Golanin kukkulat puolestaan kuuluvat muun valtion kuin Israelin valtion eli Syyrian arabitasavallan alueeseen."

Myös esimerkiksi Marokon miehittämän Länsi-Saharan alueella tuotettuja vihanneksia on tuotu Suomeen. Länsi-Saharassa tuotettujen vihannesten alkuperämaaksi on kuitenkin toistaiseksi merkitty Euroopan unionissa yleensä Marokko. Länsi-Saharan asema on ollut kiistanalainen vuosikymmeniä. Kansainvälinen tuomioistuin totesi jo vuonna 1975, ettei Marokolla ole oikeutta Länsi-Saharan alueeseen ja että alueen väestöllä on itsemääräämisoikeus (ICJ 1975, s. 12, 162 kohta). YK:n turvallisuusneuvosto on ottanut useissa päätöslauselmissaan kantaa alueen väestön itsemääräämisoikeuden puolesta. Vuonna 1991 solmitun Marokon ja Länsi-Saharan vapautusliike Polisariion välisen rauhansopimuksen ehtona oli kansanäänestyksen järjestäminen, jossa Länsi-Saharan väestö saisi päättää omasta tulevaisuudestaan. Kansanäänestystä ei ole kuitenkaan vielä pidetty.

Euroopan unionissa on neuvoston 23.6.2014 annetulla asetuksella (N:o 692/2014) kielletty Venäjän miehittämältä Krimiltä tai Sevastopolista peräisin olevien tavaroiden tuonti Euroopan unioniin.

Kansainväliseltä statukseltaan kiisteltyjä mutta laajasti miehityksi tunnustettuja alueita ovat myös esimerkiksi Abhasia, Etelä-Ossetia, Badme, Pohjois-Kypros ja osa Pohjois-Syyriaa. Kunkin näiden alueiden tilanne on erilainen, miehitykseen liittyvät kansainvälisoikeudelliset ongelmat vaihtelevat, eikä miehityksiin välttämättä liity esimerkiksi siviiliväestön siirtoja.

Lakia sovellettaisiin sellaisten toimijoiden tuottamiin tuotteisiin, jotka toimivat lain soveltamisalaan kuuluvalla miehityllä alueella miehittävän valtion lukuun tai miehittävän valtion myötä-

Lakialoite LA 24/2024 vp

vaikutuksella. Sen sijaan lakia ei olisi tarkoitus soveltaa tuotteeseen, jonka tuottajana on Geneven sopimuksen suojelema miehittäjävaltion vallan alla oleva toimija, joka ei ole miehittäjävaltion kansalainen. Lailla vastataan miehittäjävaltion taholta tapahtuviin kansainvälisen oikeuden loukkauksiin ja näitä osaltaan ruokkivaan yritystoimintaan. Lailla ei rajoitettaisi miehityksen alaisena olevan alueen oman, itsemääräämisoikeuden loukkauksen uhriksi joutuneen, miehittäjävallan kansalaisuudetta olevan väestön oikeuksia. Laki ei näin ollen koskisi usein miehityillä alueella aiemmin eläneen ja siellä yhä oleskelevan väestön mahdollisesti harjoittamaa, tyypillisesti pienimuotoista tuotantoa.

Kansainvälisen oikeuden kannalta kiistanalaisilla miehityillä alueilla toimivat yritykset toimivat tyypillisesti miehittäjävaltion alaisuudessa tai sen myötävaikutuksella ja hyödyttävät ennen kaikkea miehittäjävaltiota ja sen harjoittamaa miehitystä. Esimerkiksi Israelin laittomissa siirtokunnissa toimii YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston mukaan merkittävä määrä erikokoisia yrityksiä, joiden joukossa on myös monia tunnettuja kansainvälisiä yrityksiä tai niiden tytäryhtiöitä. Yritystoiminta siirtokunnissa on kannattavaa, sillä maan vuokra on halpaa ja Israel myöntää siirtokunnissa toimiville yrityksille erilaisia kannustimia, kuten verohelpotuksia. Yritykset ovat hyötynet myös ympäristö- ja työlainsäädännön heikosta valvonnasta. Siirtokunnissa toimivien yritysten maksamia veroja käytetään siirtokuntien infrastruktuurin kehittämiseen. Yritystoiminta ruokkii näin siirtokuntien kasvua ja vaikeuttaa siten Israelin ja Palestiinan välisen konfliktin ratkaisemista. Ihmisoikeusjärjestö Amnesty Internationalin mukaan tuonti siirtokunnista tukee kansainvälisen oikeuden loukkauksia ja tulisi järjestön kannan mukaan kieltää. Ihmisoikeusjärjestö Human Rights Watchin mukaan kaikki yritystoiminta siirtokunnissa tukee ihmisoikeusloukkauksia. Miehitettyjen palestiinalaisalueiden ihmisoikeustilannetta tarkkaileva YK:n erityisraporttija on tuominnut siirtokunnissa tapahtuvan yritystoiminnan ja kehottanut valtioita säätämään lakeja, joilla kaikki tuonti siirtokunnista kielletään.

3 § Tuotteen alkuperän määrittäminen. Tietyltä alueelta peräisin olevina tuotteina pidettäisiin kyseisellä alueella kokonaan tuotettuja elintarvikkeita ja tavaroita. Tuotteen, jonka tuottaminen on tapahtunut useammassa kuin yhdessä maassa tai alueella, olisi katsottava olevan peräisin siitä maasta tai siltä alueelta, jossa sille on suoritettu tähän tarkoitukseen varustetussa yrityksessä viimeinen merkittävä ja taloudellisesti perusteltu jalostus tai käsittely, joka on johtanut uuden tuotteen valmistukseen tai edustaa merkittävää valmistusastetta. Pykälän sääntely vastaa unionin tullikoodeksin (9.10.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus N:o 952/2013 unionin tullikoodeksista) 60 artiklassa säädettyä määritelmää.

4 § Maahantuonnin kieltö. Pykälässä kiellettäisiin laissa tarkoitettulla kansainvälisen oikeuden vastaisesti miehityillä alueella tuotetun tuotteen maahantuonti.

5 § Tarkemmat säännökset soveltamisalasta. Pykälän mukaan alueet, joilla valmistettuihin tuotteisiin tuontikieltoa sovelletaan, määriteltäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälässä säädettäisiin määrittelyssä noudatettavista perusteista siten, että miehitykseen liittyvän kansainvälisen oikeuden rikkomisen arviointi voi perustua Kansainvälisen tuomioistuimen, Kansainvälisen rikostuomioistuimen tai muun kansainvälisen tuomioistuimen linjaukseen tai muuhun riittävään ja luotettavaan näyttöön perustuvaan tulkintaan. Säännöksessä mainitulla muulla näytöllä viitattaisiin esimerkiksi laajoihin ja vakiintuneisiin kansainvälisiin tulkintoihin, kansain-

Lakialoite LA 24/2024 vp

välisen järjestöjen raportteihin ja kantoihin, tutkimustietoon, Euroopan komission, Euroopan unionin tuomioistuimen tai muiden Euroopan unionin toimielinten näkemyksiin sekä muiden kuin säännöksessä mainittujen kansainvälisten sopimusten valvontaelinten linjauksiin. Edellä on käsitelty eräitä lain mahdollisia soveltamistilanteita.

Asetuksessa voitaisiin listata myös nimenomaisia yrityksiä, jotka valmistavat tuotteita kyseisillä miehitetyillä alueilla. YK:n ihmisoikeusvaltuutettu listasi vuosina 2020 ja 2023 yrityksiä, jotka toimivat Israelin laittomissa siirtokunnissa ja tukevat näin siirtokuntia taloudellisesti. Ihmisoikeusvaltuutetun toimiston raportointi ja seuranta tarjoaa luotettavaa tietoa siirtokunnissa toimivista yrityksistä, joskin ihmisoikeusvaltuutettu huomauttaa, etteivät sen listaukset ole kattavia tai tyhjentäviä. Yritystoiminnan globaaleja ihmisoikeusvaikutuksia tutkivan Finnwatch-järjestön mukaan vuonna 2022 myös kymmenillä Suomessa toimivalla yrityksellä oli yhä taloudellisia yhteyksiä Israelin laittomiin siirtokuntiin. Yrityksiä toimii siirtokunnissa itse tai omistamiensa yhtiöiden kautta, ja yritysten alihankintaketjut voivat sisältää siirtokunnista hankittuja tuotteita tai raaka-aineita.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa lisäksi antaa tarkempia säännöksiä tuontikiellon soveltamisalasta ja täytäntöönpanosta.

6 § Valvonta. Säännöksessä todetaan tullin toimivalta valvoa laissa ja sen nojalla annetulla asetuksella tarkoitettujen maahantuontikieltojen noudattamista normaalien toimivaltuuksiensa mukaisesti siten kuin tullilaissa (304/2016) säädetään.

7 § Viittaus rikoslakiin. Säännös sisältää viittauksen rikoslain säännöksiin salakuljetuksesta, lievästä salakuljetuksesta, laittomaan tuontitavaraan ryhtymisestä ja lievästä laittomaan tuontitavaraan ryhtymisestä, jotka tulevat sovellettaviksi laissa tarkoitettun maahantuontikiellon rikkomistilanteissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

eräiltä miehitetyiltä alueilta peräisin olevien tuotteiden maahantuonnin kiellosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjassa tunnustetun kansojen itsemääräämisoikeuden periaatteen ja siviilihenkilöiden suojelemisesta sodan aikana 12 päivänä elo-

Lakialoite LA 24/2024 vp

kuuta 1949 solmitun neljännen Geneven sopimuksen kunnioittamiseksi sekä ihmisoikeusloukkauksia ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksia suoraan tai välillisesti edistävän yritystoiminnan tukemisen estämiseksi kiellosta tuoda maahan tuotteita, jotka ovat peräisin kansainvälisen oikeuden mukaan miehittävän valtion alueeseen kuulumattomilta miehityiltä alueilta, joiden miehityksen yhteydessä rikotaan mainittua sopimusta tai kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan maahantuontiin alueelta, joka on vallattu siviilihenkilöiden suojelemisesta sodan aikana 12 päivänä elokuuta 1949 solmitun neljännen Geneven sopimuksen tarkoittamalla tavalla, jolla miehittävän valtion suvereniteettia ei ole tunnustettu ja jolle miehittävä valtio on mainitun sopimuksen 49 artiklan vastaisesti siirtänyt siviiliväestöään tai jossa miehittävä valtio muulla tavoin syyllistyy tai on syyllistynyt vakaviin mainitun sopimuksen tai kansainvälisten ihmisoikeussopimusten loukkauksiin.

Tätä lakia sovelletaan sellaisten toimijoiden tuottamiin tuotteisiin, jotka toimivat miehityllä alueella miehittävän valtion lukuun tai miehittävän valtion myötävaikutuksella. Tätä lakia ei sovelleta sellaisen henkilön tuottamaan tuotteeseen, joka on 1 momentissa tarkoitetun sopimuksen 4 artiklan 1 momentin mukaisesti sopimuksen suojelema eli sellaisen selkkauksen osapuolen tai valtaajan vallinnassa, jonka kansalainen hän ei ole.

3 §

Tuotteen alkuperän määrittäminen

Tietyltä alueelta peräisin olevina tuotteina pidetään kyseisellä alueella kokonaan tuotettuja elintarvikkeita ja tavaroita. Tuotteen, jonka tuottaminen on tapahtunut useammassa kuin yhdessä maassa tai alueella, on katsottava olevan peräisin siitä maasta tai siltä alueelta, jossa sille on suoritettu tähän tarkoitukseen varustetussa yrityksessä viimeinen merkittävä ja taloudellisesti perusteltu jalostus tai käsittely, joka on johtanut uuden tuotteen valmistukseen tai edustaa merkittävää valmistusastetta.

4 §

Maahantuonnin kieltö

Tämän lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitetulla miehityllä alueella tuotetun, 2 §:n 2 momentin mukaan lain soveltamisalaan kuuluvan tuotteen maahantuonti on kielletty.

Lakialoite LA 24/2024 vp

5 §

Tarkemmat säännökset soveltamisalasta

Alueet, joilla valmistettuihin tuotteisiin tämän lain mukaista tuontikieltoa sovelletaan, määritellään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksessa voidaan listata yritykset, jotka valmistavat tuotteita kyseisillä alueilla.

Tässä laissa tarkoitetun kansainvälisen oikeuden loukkauksen arviointi voi perustua Kansainvälisen tuomioistuimen, Kansainvälisen rikostuomioistuimen tai muun kansainvälisen tuomioistuimen linjaukseen tai muuhun riittävään ja luotettavaan näyttöön perustuvaan tulkintaan.

Valtioneuvoston asetuksella lisäksi antaa tarkempia säännöksiä tuontikiellon soveltamisalasta ja täytäntöönpanosta.

6 §

Valvonta

Tulli valvoo tämän lain noudattamista siten kuin tullilaisissa (304/2016) säädetään.

7 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistus salakuljetuksesta ja lievistä salakuljetuksesta säädetään rikoslain (39/1889) 46 luvun 4 ja 5 §:ssä. Rangaistus laittomaan tuontitavaraan ryhtymisestä ja lievistä laittomaan tuontitavaraan ryhtymisestä säädetään mainitun luvun 6 ja 6 a §:ssä.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 24/2024 vp

Helsingissä 30.6.2024

Veronika Honkasalo vas
Nasima Razmyar sd
Li Andersson vas
Jussi Saramo vas
Minja Koskela vas
Timo Furuholm vas
Pinja Perholehto sd
Jani Kokko sd
Pia Hiltunen sd
Elisa Gebhard sd
Johan Kvarnström sd
Hanna Holopainen vihr
Fatim Diarra vihr
Bella Forsgrén vihr
Inka Hopsu vihr
Matias Mäkynen sd
Saara Hyrkkö vihr
Tiina Elo vihr
Kimmo Kiljunen sd
Eva Biaudet r
Timo Suhonen sd
Johannes Koskinen sd
Pia Viitanen sd
Sofia Virta vihr
Maria Ohisalo vihr
Helena Marttila sd
Pekka Haavisto vihr
Hanna Sarkkinen vas
Mai Kivelä vas
Anna Kontula vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Merja Kyllönen vas
Oras Tynkkynen vihr
Laura Meriluoto vas
Timo Harakka sd